

ת"פ 9700/08/13 - מדינת ישראל נגד חנן אלימלך, יובל אלימלך

בית משפט השלום בקצרין

ת"פ 9700-08-13 מדינת ישראל נ' אלימלך ואח'
בפני כבוד השופט דניאל קירס

בעניין: מדינת ישראל באמצעות נציג היועץ המשפטי
לממשלה עוה"ד לני אלפורד, עוה"ד צביקה
כחן

המאשימה

נגד

1. חנן אלימלך

2. יובל אלימלך באמצעות ב"כ עוה"ד שלמה

גדרון

הנאשמים

הכרעת דין

1. הנאשמים, אב ובן, מואשמים בכתב האישום המתוקן מיום 1.2.2015, בשורה של עבירות על סעיפים 30(ד) ו-57(ב) לחוק גנים לאומיים, שמורות טבע, אתרים לאומיים ואתרי הנצחה, התשנ"ח-1998 ותקנות שמורות הטבע (סדרים והתנהגות), התשל"ט-1979.

תוקף תקנות שמורות הטבע (סדרים והתנהגות), התשל"ט-1979

2. תקנות שמורות טבע (סדרים והתנהגות), התשל"ט-1979 הותקנו מכח חוק גנים לאומיים ושמורות טבע, התשכ"ג-1963. חוק זה בוטל בחוק גנים לאומיים, שמורות טבע, אתרים לאומיים ואתרי הנצחה, תשנ"ב-1992, אשר בוטל, בתורו, בידי חוק גנים לאומיים, שמורות טבע, אתרים לאומיים ואתרי הנצחה, התשנ"ח-1998. נקבע, לפי סעיף 23 לחוק הפרשנות, התשמ"א-1981, כי החוק משנת התשנ"ב והחוק משנת התשנ"ח קבעו הוראות במקום המבוטלות, ומכאן כי גם מכוח החוק משנת תשנ"ח, התקנות נותרו בתוקף (ראו ע"פ (חי') 505/99 שליט נ' מדינת ישראל - המשרד לאיכות (21.2.1999); ראו גם רע"פ 8135/07 גורן נ' מדינת ישראל, פס' ל"א - ל"ג (11.2.2009)).

הוכח קיומה של שמורת טבע לפי הגדרתה בחוק, ושטחה

3. בכתב האישום המתוקן נטען כי העבירות בוצעו בתחום שמורת הטבע המוכרזת נחל חרמון. בחוות הדעת

עמוד 1

שהגישה המאשימה (ת/29) נטען כי מדובר בשמורת טבע שהוכרזה בשנת 1977. נקבע בחוות הדעת כי ההכרזה פורסמה בילקוט הפרסומים 3650 ביום 13.1.1977. הסנגור הנכבד הפנה בסיכומיו לתוכן העניינים של אותה החוברת לילקוט הפרסומים, אשר אינו כולל אכרזה כאמור, וטען שהדבר מקים ספק סביר בענין עצם האכרזה על שמורת טבע. הטענה נדחית. כל דין הוא מן המפורסמות שאינן צריכות ראיה, אם אין הוראה אחרת משתמעת (סעיף 57 לפקודת הראיות [נוסח חדש], התשל"א-1971). בכלל זאת, עצם עובדת הפרסום של אכרזה ברשומות אינו מצריך ראיה (ראו פסק דינם של כבוד הנשיא י' בהלול, וכבוד השופטים מ"נ חווארי ו-י' זיגלמן ב-ע"פ (נצ') 80/71 ברור נ' מדינת ישראל, פ"מ ע"ז 178, 180 (1972) (להלן: ענין ברור).

ענין ברור ניתן על-פי הדין הקודם בענין דין כמן המפורסמות, סעיף 33 לפקודת הפרשנות; פסק דין זה מפנה למחלוקת פוסקים לגבי השאלה אם גם תוכנה של אכרזה (במובחן מעצם האכרזה) אינו מצריך ראיה: ראו פסקי הדין של כבוד השופט זוסמן ושל כבוד השופט הלוי ב-ע"א 153/63 כורי נ' כורי, פ"ד י"ז 1853 (1963); עיינו בנוסח סעיפים 33 ו-34 המבוטלים לפקודת הפרשנות בדיני מדינת ישראל [נוסח חדש] 1 תשי"ד ע' 2, אשר הבחינו בין דין כמפורסמות שאינן צריכות ראיה (סעיף 33 המבוטל) לבין ההוראה בדבר רשומות כראיה לכאורה על תכנם (סעיף 34 המבוטל). בענייננו, הובאה ראיה מחוץ לרשומות בענין השטח של שמורת הטבע (ת/30), וטענת הסנגור היתה לגבי עצם הפרסום ולא לגבי תוכן הפרסום.

בענין עצם פרסום האכרזה בענייננו, נפלה טעות סופר בחוות הדעת מטעם המאשימה: ההפניה הנכונה היא לאותו מספר חוברת, באותו יום, בקובץ התקנות ולא בילקוט הפרסומים. כאמור, עצם הפרסום של אכרזה ברשומות מהווה דין שאינו מצריך ראיה, והפרסום - המצוי כאמור בקובץ התקנות ולא בילקוט הפרסומים - מצוי בידיעתו של בית המשפט, כך שטענת הסנגור בענין ספק סביר בדבר אכרזה על שמורת הטבע, נדחית.

4. כאמור, המאשימה הגישה חוות דעת מודד בענין שטחה של שמורת הטבע המוכרזת, המלווה בתשריט (ת/30). ת/30 מסמן את גבולות שמורת הטבע בקו ירוק כהה המסומן "ש.טבע מוכרזת מאושרת ג/1068". מדובר בשמורת טבע המשתרעת במקום הרלוונטי לענייננו לאורך שתי גדותיו של נחל חרמון. הנאשמים לא הגישו חוות דעת נגדית, ולא העלו ספק סביר בענין תיחום גבולות שמורת הטבע.

מודעות הנאשמים לשטחה של שמורת הטבע

5. האכרזה על שמורת הטבע בענייננו, היא כאמור, בגדר דין ("דין", לרבות "חיקוק" (פס' 1 לפקודת הפרשנות); "חיקוק", לרבות "תקנה" (שם)); "תקנה", לרבות אכרזה מכוח חוק (שם), כפי האכרזה בענייננו). לאחר חקיקת סעיפים 34 ו-34יט לחוק העונשין, התשל"ז-1977,

"הכלל הבסיסי נותר, אמנם, בעינו ועל פיו אי ידיעת הדין אינה פוטרת. אלא שלצידו נקבע חריג משמעותי, הקובע פטור מאחריות פלילית במקרה של טעות במצב משפטי שהיא 'בלתי נמנעת באורח סביר'... טעות במצב משפטי לפי סעיף 34 לחוק אף היא סייג לאחריות פלילית, ועל כן הנטל להוכחתה מוטל על הטוען לה (סעיף 34 לחוק העונשין), כאשר די בכך שהטענה הוכחה ברמה של יצירת ספק סביר (סעיף 34כב(ב) לחוק העונשין; ע"פ 4675/97 **רוזוב נ' מדינת ישראל**, פ"ד נג(4) 337, 368-373) (ע"פ 5672/05 **טגר בע"מ נ' מדינת ישראל**, פס" 59 (21.10.2007)).

ודוק: בשונה מההקשר של דין שהוא מן המפורסמות שאינן צריכות ראייה, עליו עמדנו לעיל, לענין כלל אי-ידיעת הדין, גם אי-ידיעת תוכנה של אכרזה על פי חוק, כ"דין", אינה פוטרת. זאת, גם כאשר שטחה של שמורת טבע מוגדר בתשריט של תכנית בנין עיר. גם התשריט, מהווה דין. ראו לענין זה בג"ץ 10/00 **עיריית רעננה נגד המפקחת על התעבורה, מחוזות ת"א והמרכז**, פ"ד נו(1) 739 (2001):

"התכנית מדברת אלינו בלשונה. בתכנית לפי חוק התכנון והבניה, תקנון התכנית מדבר אלינו באופן מילולי, ואילו התשריט מדבר אלינו בשפה משלו - שפת הסימנים המוסכמים. סימנים מוסכמים אלה מצויים בדין... ובמקרא הספציפי של התכנית. שני חלקי התכנית - התקנון והתשריט יחד- אמורים להשלים זה את זה. 'המושג "תכנית" שתי אונות לו: האונה המילולית ואונת התשריט, ושתי האונות היו כתאומות-סיאם שלבבן לב אחד הוא', כביטוי הציורי של **השופט חשין בענין נקר** [ע"א 3213/97 **נקר נ' הוועדה המקומית לתכנון ולבנייה הרצליה**, פ"ד נג(4) 625, בעמ' 651-650]."

ודוק: גם תכנית בנין ערים - מהווה חיקוק לענין כלל אי ידיעת הדין (ראו ע"פ 389/91 **מדינת ישראל נ' ויסמרק**, פ"ד מט(5) 705, 714 (1996)) (להלן: **ענין ויסמרק**). שם נקבע, כי במצב שבו נאשם טוען כי לא ידע שבתכנית בנין ערים יועד האזור של מבנה בבעלותו או בשליטתו למגורים, הכלל בענין אי-ידיעת הדין חל. ודוק: ככלל, התקנון של תכנית בנין עיר כולל רשימת חלקות מקרקעין עליה חלה התכנית, אך התשובה לשאלה מהם הגבולות של הייעודים השונים בתכנית בשטח תימצא בתשריט. הקביעה הנזכרת בפרשת **ויסמרק**, לפיה כלל אי-ידיעת הדין חל גם על מי שטוען שלא ידע מה הייעוד במקום מסוים בשטח, מתיישבת עם ההלכה לפיה תשריט מהווה חלק בלתי נפרד מתכנית ומהווה, אף הוא, דין שעליו חל הכלל לפיו אי-ידיעת הדין אינה פוטרת.

6. בחוות הדעת מטעם המאשימה (ת/29) נקבע כי שטח שמורת הטבע בענייננו מוגדר בהתאם לתכנית ג/1068. ואכן, האכרזה בקובץ התקנות מגדירה את שטח שמורת הטבע נחל חרמון לפי תכנית בנין ערים מפורטת מס' 1068.

7. המסקנה היא, שהן האכרזה על שמורת הטבע נחל חרמון, הן תכנית בנין עיר מפורטת ג/1068 הקובעת את גבולות שמורת טבע זו, מהוות דין, ונאשם המבקש לטעון שלא ידע אותם, הנטל עליו להצביע בהקשר זה על ספק סביר.

הנאשמים לא העלו ספק סביר בדבר טעות במצב הדברים

עמוד 3

8. המעשים המיוחסים לנאשמים בוצעו, על-פי הנטען, החל מיום 28.3.2011 (פס' 2 ו-3 לכתב האישום המתוקן). הגעתי למסקנה כי לגבי תקופת המעשים המיוחסים כולה, הנאשם 1 לא הצביע על ספק סביר בענין טעות במצב הדברים בקשר לגבולות השמורה. בענין בנו הנאשם 2, הגעתי למסקנה כי למצער מיום 4.10.2011 נאשם זה לא העלה ספק סביר בענין טעות במצב הדברים. אבאר.

הנאשם 1 לא העלה ספק סביר בדבר טעות במצב הדברים

9. הסנגור הנכבד טען בסיכומיו, "הנאשם העיד היום שהוא ידע היכן גבול השמורה וכי לטענתו השמורה מוכרזת". אכן כך. הנאשם 1 העיד בחקירה ראשית כי בשנת 2004 ביקשה רשות שמורת הטבע להרחיב את שמורת הטבע, כי הוא התנגד לכך וכי התנגדותו התקבלה (פרוטוקול 29.1.2017, ע' 145 ש' 17-20). בחקירתו הנגדית, העיד:

"ש...[אתה העדת שמשנת 2004 אתה ידעת איפה גבולות השמורה המוכרזת

ת. אמת

ש. ושאם היית צריך לקבוע את הגבול, זה בערך אותו גבול שיש במקום.

אמת" (שם, ע' 156 ש' 22-25).

מדובר בכך, שהנאשם 1 העיד: "...אני אומר גם היום אם ניקח מודד מוסמך ואני אציב בצורה ערטילאית, אשים את הסימון שלי, ויבוא מודד מטעם שמורת הטבע, נגיע לאותה נקודה פחות או יותר, ענין של טענות, חצי מטר - 40 ס"מ מדבר על השמורה המוכרזת" (שם, ע' 152 ש' 10-12). בהמשך הדברים הכחיש הנאשם 1 כי הוא והנאשם 2 הביאו רשתות, גנרטור, כסאות ושולחנות, שירותים ניידים וגזלן כאשר ידע שהפעילות מתבצעת בתוך גבול שמורת טבע; אולם הוא הבהיר היטב שאין הכחשתו נובעת מאי-ידיעת גבולות השמורה:

"אני אומר לך, שיוכל [הנאשם 2] וגם אתה הבאתם את הרשתות, גנרטור, כסאות ושולחנות, השירותים

הניידים, גזלן, אתה ידעת כבר בידיעה שהפעילות הזאת מתבצעת בתוך גבול שמורת הטבע

ת. אין סיכוי

ש. איך לא ידעת

ת. לא. לא שלא ידעתי, אין סיכוי שאנו עשינו פעילות בתוך שטח השמורה המוכרזת (שם, ש' 26-30).

טענת הסנגור היא, שלא מתקיימת בעניינינו הדרישה של כתב בסעיף 11 לפקודת הראיות. הטענה נדחית. סעיף 11 לפקודת הראיות [נוסח חדש], התשל"א-1971, המצוי בסימן ב' בדבר "עדות על אמרות", עניינו הוכחת אמרתו של נאשם **מחוץ לבית המשפט** ("...[על פי סעיף 11 לפקודת הראיות, ניתן לקבל כראיה עדות על-פה על אודות תוכן דבריו של נאשם מחוץ לכותלי בית-המשפט כחריג לכלל הפוסל עדות שמיעה...]"(ע"פ 6613/99 סמירק נ' מדינת ישראל, פ"ד נו(3) 529, 547 (2002)). בעניינינו מדובר באמרתו של נאשם במסגרת עדותו - בהודאתו בענין היסוד הנפשי בדבר מודעות לגבולות שמורת הטבע - וברי שמדובר בעדות קבילה. הנאשמים טענו שוב ושוב שלא היו שלטים בשטח אשר סימנו את גבולות שמורת הטבע (הובאה עדות על כך שהוצבו והוסרו). אולם, אין מדובר כאן באדם שהגיע

באופן חד פעמי למקום ולא ראה שילוט ולא ידע שמדובר בשמורת טבע (ראו למשל ת"ק (קצ') 617/05 מדינת ישראל נ' ישראלוב (13.6.2006)), אלא בנאשם אשר טען כי קיבל זכויות בקשר למקרקעין באזור המייד הנדון, ואישר שנטע בו עצים כבר בשנות השמונים של המאה שעברה (פרוטוקול 29.1.2017 ע' 144 ש' 32 - ע' 145 ש' 15) והציב בו שער שהיה בשליטתו (שם, ע' 156 ש' 7-8); ואשר העיד כי כבר בשנת 2004, על רקע התנגדותו לבקשת הרשות להרחיב את שמורת הטבע, ידע את גבולותיה. מכאן שלא זו בלבד שהנאשם 1 לא העלה ספק סביר בענין טעות במצב הדברים בנוגע לשטח שמורת הטבע במועדים הרלוונטיים למעשים המיוחסים בכתב האישום; הוא אף הוכיח פוזיטיבית, מעבר לספק סביר, כי הוא היה מודע לגבולות שמורת הטבע כבר משנת 2004.

הנאשם 2 לא הרים את הנטל בדבר טעות במצב הדברים

10. הגעתי למסקנה כי גם הנאשם 2 לא הרים את הנטל בדבר טעות במצב הדברים, למצער החל מיום 4.10.2011. המודד מטעם התביעה בנימין שפירא ערך את מדידתו בשטח ביום 4.10.2011 (ת/30 ע' 3 פס' 2). המודד כתב בחוות הדעת (שם) וכן העיד (פרוטוקול 24.9.2015 ע' 43 ש' 17-18) כי הגיע למעמד המדידה עם הפקח מטעם המאשימה אביעד בלסקי. בעקבות שאלת הסנגור (הקודם), האם הוא בא לנאשמים כדי ליידיע אותם בענין סימון השטח, העיד מר בלסקי:

"לא. כיוון שחנן ויובל היו איתנו בשטח. הם ראו. לא מסרתי לו את התמונות. אני זוכר שדיברתי עם יובל בטוח על הנקודות. אפילו חנן התקשר אלי ואמר לי שזה לא בסדר שלא עדכנתי אותו קודם שאנחנו באים למדוד את השטח" (פרוטוקול 30.12.2015 ע' 61 ע' 30 - ע' 62 ש' 3).

הסנגור (הנוכחי) טען בסיכומים כי עדות זו אינה "מתיישבת", שכן אם חנן, הנאשם 1, היה בשטח, כיצד זה שהעיד מר בלסקי כי חנן התקשר אליו. לא כך יש לפרש עדות זו של מר בלסקי. מה שהתרחש בעדות זו הוא, שהעד נתן תשובה ראשונית לפיה שני הנאשמים נכחו, שבהמשכה הוא סייג עצמו וצמצם את עדותו לכך שהנאשם 2 יובל היה בשטח, והוסיף שהנאשם 1 חנן התקשר אליו. אוסיף כי הפקח בלסקי עשה עלי רושם מהימן וענייני בעדותו.

11. זאת ועוד. עדותו של הנאשם 1 מחזקת את עדותו של הפקח בלסקי, אשר תחילה זכר את נוכחותו של הנאשם 1 בשטח והעיד בסוף תשובתו כי הנאשם 1 התקשר אליו. הנאשם 1 העיד:

"ש. היית בשטח כשהוא ביצע את המדידה
ת. לא הייתי, עליתי לבית, ביקשתי מבילסקי לקחת את המדידה שאני עשיתי הם אמרו שהם מודדים ואני עליתי הביתה שלא תהיה אנטגרציה [הכוונה היא ל"אינטרקציה"].
ש. לא זכור לך אם יידעו לך שמגיעים ביום כך וכך לשטח, אמרו או לא
ת. אמרו לי, לא אמרו לי שאני צריך להיות שותף
ש. כשנפגשת עם המודד, ועם בילסקי ואיש שעזר למודד בשטח, זה היה למעלה ביישוב או בשטח למטה
ת. נפגשתי איתם בשטח, אבל אני עזבתי".

מהמשך העדות עולה גם מעדות הנאשם 1 כי הנאשם 2, יובל, נכח במדידה:

"ש. זכור לך אם עדכנת את יובל לגבי המדידה החדשה

ת. לא זוכר

ש. יכול להיות שעדכת את יובל לגבי המדידה החדשה

ת. שהם באו למדוד **השתדלנו** לא להתערב" (ע' 152 ש' 26 - ע' 153 ש' 7).

12. לכך יש להוסיף, כי כשבעה חודשים לפני ביצוע המדידה הנזכרת, הנאשם 1 נעצר בחשד לפגיעה בשמורת הטבע שבנדון (ת/1). בחקירתו נשאל על השלט "הפינה של יובל" במקום והאם יובל הוא הבן שלו (ת/3 גליון 3 ש' 12-15). הנאשם 1 העיד כי "בשנת 2009, ירדנו עם הקרון, הבן שלי חזר ממקסיקו ירד עם גזלן" (פרוטוקול 29.1.2017 ע' 146 ש' 16), וטען כי הפעילות המסחריות שלו ושל הבן שלו בוצעה בין היתר בתיאום עם הגורמים המוסמכים (שם, ע' 154 ש' 20-21). הנאשם 2 יובל אישר כי "הפינה של יובל" זה קיוסק נייד ופינות חמד שהיו קיימות על הנחל וכי הקים ופירק רשתות ארעיות שולחנות וכסאות גנרטורים ובקיוסק נמכרה שתייה וגלידות בתמורת כסף (פרוטוקול 28.12.2016 ע' 128-129). בנסיבות אלה, ספק רב בעיני שהנאשם 1, אשר נעצר ונחקר בקשר לשטח שבעניינינו תוך שנשאל לגבי "הפינה של יובל" והאם יובל הוא בנו, ואשר העיד כי ירד עם בנו עם הגזלן בשנת 2009, לא עדכן את יובל הנאשם 2 על אודות המעצר והחקירה. הנני קובע כי בנוסף להוכחת נוכחותו של יובל הנאשם 2 במדידה ביום 4.10.2011 מעבר לספק סביר, אשר משמיטה את הקרקע תחת טענת טעות במצב הדברים, הנאשם 2 למצער עצם את עיניו בענין גבולות שמורת הטבע עוד קודם לכן.

13. סיכום ביניים: בקשר למלוא תקופת המעשים הנטענים בסעיפים 3 ואילך לכתב האישום, לא זו בלבד שהנאשם 1 לא העלה ספק סביר בענין ידיעתו את גבולות שמורת הטבע; אף אם הנטל בענין טעות במצב הדברים היה על כתפי המאשימה, הייתי קובע כי היא הרימה אותו. בקשר לנאשם 2, הוכח מעל לספק סביר שהיה במדידה ביום 4.10.2011, ולגבי התקופה החל בסמוך לאחר מעצר אביו הנאשם 1, הוא עצם את עיניו בענין גבולות השמורה. ודוק: אמנם המודד מטעם המאשימה אישר בחקירה נגדית כי הרשות לא יכלה להבין מהם גבולות השמורה מ-ת/30 כי באותו מועד לא סומנו הגבולות בשטח (ע' 48 ש' 27 - ע' 49 ש' 2); אולם הנאשם 2, שלא כמו אנשי הרשות אשר לא נכחו בשטח, היה בשטח בעת המדידה, והפקח בלסקי דן עמו בענין הנקודות.

קבלת זכויות בקשר למקרקעין ממושב שאר יישוב

14. הנאשמים טענו כי מושב שאר יישוב, בו הם מתגוררים, אישר להם לקבל את השטח שבו בוצעו על-פי הנטען רוב המעשים המיוחסים, במקום קרקע אחרת. מדובר בשטח בגדה הצפון-מערבית של נחל חרמון. זכויות בקשר לקרקע לחוד והגבלות על שימושים בדין לחוד. בנוסף, הנאשמים לא העלו ספק סביר בטענה זו. הם הגישו מכתב של יו"ר ועד ההנהלה בשאר יישוב מושב עובדים של העובד הציוני להתיישבות חקלאית שיתופית בע"מ מיום 17.6.2001, בו רשום כי "אנו מאשרים בזאת שברשות משק 36 אלימלך חדווה וחנון שאר יישוב נמצא עמק הבניאס לפי המפה המצורפת בזאת"; הא ותו לא, ושום העתק מפה לא צורף להעתק המכתב שהוגש לבית המשפט (נ/8). למרות שמדובר במכתב של מר שמשון קליין, הוא הוגש באמצעות העד רפאל שושן אשר טען כי הוסיף את חתימתו נוכח חובה ששני חברי ועד יהיו

חתומים. אולם עד זה, אשר טען כאמור כי הוא חתום על מכתב זה המפנה למפה, אישר כי הוא מעולם לא ראה מפה כאמור (ע' 80 ש' 3-4). עד ההגנה דוד מעיין, אשר כיהן כיושב ראש הוועדה המקומית לתכנון ובניה, העיד שהשטח שהוקצה לנאשם 1 היה "עשרות מטרים בודדים מהבניאס" (פרוטוקול 13.7.2016 ע' 110 ש' 28-29); אולם אין בעדות זו כדי לסייע לנאשמים, שכן לפי המדידה ת/30, המרחק המרבי של גבול שמורת הטבע מגדת הנחל הוא כ-35 מ' (ראו את קנה המידה של המפה הקובע כי 10 מ' מהווים כ-2 ס"מ במפה, והמרחק בין גדת "נחל חרמון" בנקודה בה מצויה תחנת מדידת המים לבין גבול השמורה). העד העיד כי הנאשם 1 רצה להקים מיזם תיירותי, אולם לא ידוע לו שהנאשם 1 הגיש בקשה כזו (פרוטוקול 13.7.2016 ע' 111 ש' 1-2). כך שאין בפנינו יו"ר ועדה לתכנון ובניה המתיימר לאשר לנאשמים פעילות זו או אחרת בשטח (בכלל) או בשמורת הטבע (בפרט). וכזכור, הוכח פוזיטיבית (בהתאם לתקופות המפורטות לעיל) כי הנאשמים ידעו את גבולות שמורת הטבע.

אישור רשות המים

15. על נחל חרמון בסמוך לשטח מושא ענייננו, מצויה תחנת מדידת מים. הנאשם 2 טען בעדותו שאנשי רשות המים אמרו שזה בסדר להרים רשת צל, שכל המתחם בעצם בשליטתם ולא הייתה בעיה בנוכחות של הנאשמים (פרוטוקול 28.12.2016 ע' 125 ש' 1-3). הנאשמים אף טענו שאנשי רשות המים ביקשו שיטפלו במקום (ע' 128 ש' 30; ע' 147 ש' 20). הנאשמים העידו את מר שלום חן, אשר העיד שהיה עובד רשות המים עד 2012. מר חן לא העיד את שטענו הנאשמים, שאנשי רשות המים ביקשו שהנאשמים יטפלו במקום. מר חן העיד כי לרשות המים יש את השטח שהוא 50 מ' במורד, 50 מ' במעלה של הנחל ועוד 50 מ' מכל צד (פרוטוקול 29.3.2016 ע' 92 ש' 20-21; ע' 97 ש' 23-24; ע' 98 ש' 30-31). הסגור ניסה בשאלה מדריכה להביא את מר חן להעיד שהוא, כנציג רשות המים, ביקש מהנאשם לפעול בשטח הנטען של רשות המים (לנקות בו); העד לא סיפק תשובה כזו, אלא היעד כי מטיילים היו מטנפים את המקום וכי מאז שהנאשם 2 שם, המקום נקי:

"ש. ביקשת ממנו משהו

ת. ביקשתי כל פעם שהוא שם, כשהוא לא היה שם היו באים מטיילים ומטנפים את המקום ומשאירים שקיות של אוכל וכשהיינו צריכים להגיע לתחנה היינו צריכים לראות את הלכלוך שם וזה היה מחריד ומאז שיובל שם הוא שמר על ניקיון שם" (ע' 96 ש' 3-5).

16. אוסיף כי לא הובא כל בסיס לטענה שמא השטח במרחק של 50 מ' מהמים בכל צד של הנחל הוא שטח של רשות המים. מר חן לא העיד כנציג רשות המים, אלא הוא העיד כי הוא עובד שפרש מהרשות. לו ביקשו הנאשמים להעלות ספק סביר שמא השטח שבנדון או חלקו הוא של רשות המים, היה עליהם לבקש לזמן נציג רשמי של רשות המים, או מומחה רלוונטי שיעיד בענין זכויות של רשות המים במקרקעין, והם לא עשו כן. גם לאחר שמר חן העיד כי ישנו מסמך בנושא זה (ע' 99 ש' 14-15), לא ביקשו הנאשמים לזמן מסמך או עד מרשות המים.

17. ועוד. הרושם שעלה מעדותו של מר חן היה רושם של עד "מטעם". כאשר התבקש לספר על יחסיו עם הנאשם 2 העיד "יחסים של בן אדם נמצא בשטח לא משפחה לא חברים אני בא לעבוד בשטח" (ע' 96 ש' 1-2). אולם משום מה העיד מר חן כי הוא בירר בענין זכויות הנאשם 1 בשטח במזכירות היישוב של הנאשמים ואמרו לו שאישרו לו לקבל

את האדמה תמורת אדמה במקום אחר:

"ש. למה עשית את הבירור הזה?

ת. סתם. לפני כן היה מזבלה ופתאום נהיה דרך וביררתי ואמרו לי כן.

ש. למה ביררת?

ת.סתם ככה.

ש. יכול להיות שתבוא אלי לישוב ותשאל של מי הבית?

ת. תגיד לי איזה ישוב" (ע' 102 ש' 25 - ע' 103 ש' 2).

העדות תמוהה, והיא מעלה חשש שאין כאן עד אובייקטיבי מטעם רשות המים, אלא עד שהגיע לבית המשפט כדי לנסות לסייע לנאשמים בעדותו.

18. כבר עמדתי על כך הנאשמים (הנאשם 1 בכל התקופה הרלוונטית והנאשם 2 ברוב רובה של התקופה הרלוונטית) ידעו את גבולות שמורת הטבע. לאור המפורט לעיל, הטענה לפיה הנאשמים פעלו בשמורת הטבע לבקשת רשות המים, או כי סברו ללא עצימת עיניים שגורמים מוסמכים ברשות המים הרשו להם לפעול כאמור, אינה מעלה ספק סביר בענין טעות במצב הדברים.

מסקנה זו מתחזקת חיזוק נוסף, נוכח מעצרו של הנאשם 1 ביום 30.3.2011, לפני רוב רובם של המעשים הנטענים בכתב האישום, בחשד למעשים אסורים בשמורת טבע.

סיכום ביניים

19. סיכום ביניים: הנאשמים ידעו, כל אחד במועדים שפורטו לעיל לגביו, את גבולות שמורת הטבע נחל חרמון, והם העלו ספק סביר בענין טעות במצב הדברים. כעת אפנה לניתוח כל אחד מהמעשים שנטען שהנאשמים ביצעו בשטח שמורת הטבע בניגוד לדין.

אבהיר כי כל התייחסות לשטח שמורת הטבע או תחום שמורת הטבע להלן, עניינה שטח שמורת הטבע על-פי האכרזה, כפי שמסומן ב-ת/30 בסימון ירוק כהה כ"ש. טבע מוכרזת מאושרת ג/1068" (וזאת במובחן מסימונים נוספים ב-ת/30 בענין תחומי שמורה מתוכננים שאינם תחומי השמורה על-פי האכרזה). כן אקדים ואבהיר: המודד מטעם המאשימה ציין כי מצא בתוך שטח השמורה סככות צל, והן מסומנות ב-ת/30. אולם הוא ביקר בשטח ביום 4.10.2011 (ראו ת/29 ע' 3 פס' 2), ואין סעיף בכתב האישום המתייחס לתאריך זה (אמנם נטען כי במהלך השנים 2010-2013 ביצעו הנאשמים בתחום החלקה פעילות בשמורת הטבע אך זאת "כפי שיובהר להלן", כאשר בהמשך מופיעות טענת בענין תאריכים מסומים שאינם כוללים 4.10.2011).

סעיף א(3) לכתב האישום

20. בסעיף א(3) לכתב האישום נטען כי ביום 28.3.2011 בשעה 14:00 או בסמוך לכך, הכניסו הנאשמים לתחום השמורה טרקטור והקימו שתי סככות צל. נטען, כי הנאשמים הכניסו לתחום השמורה רכב והפעילו במקום גנרטור וכן טרקטור שאליו רתום קרון נגרר ששימש קיוסק לממכר מוצרי מזון.

21. המעשים המיוחסים בסעיף א(3) מתבססים על דו"ח פעולה של הפקח אביעד בלסקי (ת/6) ותמונות שהוא צילם (ת/7), שעליהם הוא העיד. בתמונות רואים את הנאשם 2 בחולצה של "הפינה של יובל", ולידו שורה של שולחנות שסודרו במפות עם דברי מזון ופחי זבל, ולצדם מקבץ של אנשים; הכל במרחק מהנחל ומתחנת המדידה שבו, אשר תוך עיון ב-ת/30, אינו מותיר ספק סביר כי מדובר בשטח שמורת הטבע. ניכרים בתמונות גם רשתות צל וגנרטור, אולם נוכח זווית הצילום לא ניתן לדעת מהצילום עצמו, מעבר לספק סביר, אם פריטים אלה מצויים בתוך שמורת הטבע. מאחר ומדובר במועד החל לפני שהנאשם 2 נכח במעמד מדידת שמורת הטבע, ובהעדר שילוט שמורת הטבע, אזכה את הנאשם 2 בקשר למעשים בסעיף זה לכתב אישום. בענין הנאשם 1, אמנם נאשם זה ידע את גבולות שמורת הטבע מאז 2004, ואמנם הוא העיד שהוא הוריד את הקיוסק לשטח עם בנו, אולם לא מדובר כאן בקיוסק, ולא הוכח מעבר לספק סביר שהנאשם 1 היה מודע לכך שהנאשם 2 מבצע מטעמו פעילות דווקא בתוך שמורת הטבע. גם את הנאשם 1 אזכה בקשר למעשים המיוחסים בסעיף זה לכתב האישום.

סעיף א(4) לכתב האישום

22. בסעיף א(4) לכתב האישום נטען כי ביום 6.5.2011 בשעה 15:00 או בסמוך לכך הפעילו הנאשמים בתחום השמורה גנרטור וקיוסק לממכר דברי מזון, וכן שילוט שהוצב בשמורה ע"י הרשות הוסר ובמקומו הציבו במקום שילוט המפנה אל הקיוסק בדרך מסוכנת ולא מסומנת.

23. הטענות בסעיף זה לכתב האישום מבוססות על דו"ח הפעולה ת/8 וכן תמונות ת/9. מועד האירוע הוא לאחר שהנאשם 2 נכח במדידת שמורת הטבע. בתמונה מס' 1 ב-ת/9 רואים בשביל שלט פרסום למכירת גלידות המכוון את ההולכים ימינה. הנאשם 2 "מניח" שהוא הציב שלט זה (פרוטוקול 28.12.2016 ע' 129 ש' 9-13). בחלק העליון של תמונה מס' 2 רואים את הגב של אותו השלט, ובסמוך עליו סימון שבילים אדום (לבן-אדום-לבן). בקדמת התמונה, ניכר פס של צבע לבן. לא הוכח מעבר לספק סביר כי הפס הלבן הוא סימון שבילים שנמחק; ואוסיף, כי כיוון ההליכה שאליו מפנה שלט הפרסום החד-צדדי, וכיוונה של דופן הסלע שעליה מופיע פס הצבע הלבן, הם כאלה שההולכים לקראת השלט ממילא לא רואים - גם לא בעומק - את המקום על האבן שבו מופיע פס הצבע לבן. בדו"ח הפעולה מפורט כי השילוט מוביל את הולכי הרגל לקיוסק דרך מקום האסור להליכה ותוך חציית הנחל על הגשר. מר בלסקי הסביר בעדותו ששביל ההליכה ממנו מובלים הולכי הרגל נמצא בגדה של הנחל שממול לשטח בו תפסו הנאשמים (פרוטוקול 1.2.2015 ע' 19 ש' 20). תיאור זה מתיישב עם מדידה ת/30, בו רואים שביל מזרחית לנחל והגשר של תחנת המדידה ומולו, השטח בו, על-פי הנטען, בוצעה פעילות הנאשמים. הנני קובע כי היה בהצבת השלט כדי לגרום לאחרים ללכת מקום אסור בשמורת טבע. מהתמונות ב-ת/9 ובהשוואה ל-ת/30, אין בידי לקבוע מעבר לספק סביר כי הקיוסק ו/או הגנרטור מוצבים בתוך תחום שמורת הטבע.

כאן המקום לציין כי הנאשם 1 הצביע ב-ת/30 על מקום המהווה חלק משמורת הטבע כמקום שבו הוצב הקיוסק (האזור אשר סומן בקווים ירוקים ואשר סומן במדגש ורוד; ראו פרוטוקול ע' 154 ש' 9-7), אולם לא עולה מהפרוטוקול שהוא נשאל על כך בקשר למועד מסוים או סעיף מסוים בכתב האישום.

סעיף א(5) לכתב האישום

24. בסעיף א(5) לכתב האישום נטען כי ביום 24.5.2012 בשעה 9:15 נכנס הנאשם 2 לחלקה עם טרקטור ועגלת קיוסק ובגשר הסמוך למקום נתלו שלטים [לפרסום לממכר דברי מזון ובצמוד לעגלת הקיוסק הונחו שולחנות. "חלקה" הוגדרה בסעיף 1 לכתב האישום כתחום שמורת הטבע.

25. הראיות שהובאו לענין סעיף זה לכתב האישום הן דו"ח פעולה ת/11 ותמונות ת/12. בתמונות רואים, כנטען, קיוסק הרתום לטרקטור, שלטי פרסום דברי מזון על גדר רשת שהוצבה סביב הגשר של תחנת מדידת המים על מנת לחסום את הגישה אליו, ושולחנות פיקניק על דשא. לא ניתן באמצעות התמונות כשלעצמן לקבוע כי עצמים אלה מצויים בתוך תחום שמורת הטבע דווקא. דוק, בענין השביל, כי עיון ב-ת/30 מעלה כי לא כל כולה של הדרך המסומנת "דרך עפר" החל מהכיתוב "שער" בצד השמאלי קיצוני של התשריט והממשיכה לכיוון צפון מזרח, מצוי בתוך שמורת הטבע כפי שזו מסומנת (בסימון ירוק כהה כ"ש. טבע מוכרזת מאושרת ג/1068"), ולא ברור מהתמונה היכן על השביל עומד הטרקטור.

סעיף א(6) לכתב האישום

26. בסעיף זה בכתב האישום נטען כי בחג השבועות ביום 27.5.2012 נמצאו בחלקה סככות צל ומתחתן מספר אהלים ופעילות מטיילים. על הרחבה הסמוכה למימי הבניאס היה ערסל, סככות צל שולחן פיקניק ופסולת רבה היתה מפוזרת במקום, ובקרבתו חנו מספר מכוניות.

27. הראיות שהוגשו בענין סעיף זה בכתב האישום הן תמונות ת/13 ודו"ח פעולה ת/14. בתמונות אלה ניכרים העצמים הנטענים, אולם רק מתמונה 13 בה רואים ערסל, שולחן ופח זבל, ברור מעבר לספק סביר שמדובר בשטח שמורת הטבע, שכן עצמים אלה סמוכים לנחל, שטח המהווה לכל אורכו חלק משמורת הטבע (ראו ת/30). הנאשם 2 אישר בחקירתו הנגדית כי הביא לשטח שולחנות (פרוטוקול 28.12.2016 ע' 128 ש' 31-32). הוכח בפניי מעבר לספק סביר כי הנאשם 1 שלט על הכניסה הרכובה לשטח (הסנגור הקודם אישר כי "כל החלקה מגודרת כי היא שייכת לנאשמים כפי שהיא הוקצתה לו מהמושב" - פרוטוקול 1.2.2015 ע' 21 ש' 14; עד ההגנה רפאל ששון העיד כי יש עוד דרך רכובה אך אנשים מבחוץ לא יודעים עליה - ע' 91 ש' 22 - ע' 92 ש' 1; איש רשות המים קיבל מפתח מהנאשם 1 כדי להיכנס לשטח - ע' 102 ש' 9-10; הנאשם 2 אישר כי על מנת להיכנס באופן רכוב דרך הגדר חייבים לתאם עמם את הכניסה - ע' 129 ש' 24-25)). הנני קובע, נוכח גודלם של השולחן והפח והמרחק לשער הכניסה לחלקה (ראו את הצד השמאלי של ת/30) המצריכים כניסה רכובה, כי השולחן והפח שבתמונה 13 ב-ת/13 הוצבו בידי הנאשם 2.

סעיף א(7) לכתב האישום

28. בסעיף זה לכתב האישום נטען כי בימים 9.6.2012 ו-1.8.2012 בשעות היום, נמצאו בחלקה סככות צל, קרון הקיוסק חנה במקום, חנו במקום מכוניות והיתה פעילות אנשים על גדות הנחל.
29. הראיות שהוגשו לענין זה הן תמונות ת/15. לא ניתן לקבוע מהתמונות מעבר לספק סביר כי המכוניות, רשתות הצל או הקיוסק מצויים בתוך תחום שמורת הטבע. התמונות שבהן אלה מופיעים הן מיום 9.6.2012.
30. בתמונות מיום 1.8.2012, רואים נופשים על גדת הנחל. אין בתמונות מיום זה, תמונות של קיוסק ורשתות. הנאשמים העלו ספק סביר, שהולכי רגל יכולים להיכנס למקום דרך שער "פשפש" (ראו ע' 151 בש' 20-24; בצד שמאל של תמונה 3 ב-ת/12 אכן ניכר שער להוכלי רגל).
31. לא מצאתי כי הוכחו מעבר לספק סביר מעשים של הנאשמים 1 ו-2 בתחום שמורת הטבע כנטען בסעיף א(7) לכתב האישום.

סעיף א(8) לכתב האישום

32. בסעיף זה בכתב האישום נטען כי ביום 13.8.2012 בשעות הבוקר נמצאו בחלקה נופשים רבים, הוקמו סככות צל, הוקמו במקום אהלים וחנו בו מכוניות, חנו במקום טרקטור ועגלת גנרטור.
33. הראיות שהוגשו לענין סעיף זה הן דו"ח פעולה ת/18 ותמונות ת/19. למרות החשש הכבד שהסככה בתמונות מצוי בתוך תחום שמורת הטבע (השוו ל-ת/30), אין בתמונות כשלעצמן כדי להוכיח זאת מעבר לספק סביר. אמנם הפקח קובע בדו"ח שלו שחלק מהסככות נמצאות בתחום שמורת הטבע על-פי המדידה שנעשתה במועד קודם, אולם הפקח לא רשם או העיד כי באותה הזדמנות מדד את המרחק מעצם (כגון הגשר) באופן המאפשר לקבוע מעבר לספק סביר כי הסככה מצויה בשמורת הטבע.

סעיף א(9) לכתב האישום

34. בסעיף א(9) לכתב האישום נטען כי ביום 27.3.2013 בשעות הבוקר נמצא הנאשם 2 בחלקה יחד עם אחיו ובמקום חנו טרקטור ועגלת הקיוסק, בסמוך לנחל היה מערום ציוד קמפינג שכלל שולחנות פיקניק מנגלים (מצלים) ופחי אשפה. במקום היו שרידי מדורה ועל עצי הדולב הצמודים לנחל שלטי פרסום שהוצבו במקום ע"י הנאשמים וכן חבלים ששימשו לתליית ערסלים.

35. בסעיף א(10) לכתב האישום נטען כי ביום 27.3.2013 בשעות הצהריים נראתה בשטח החלקה פעילות של מטיילים בתוך ומחוץ לסככה ולאורך גדת הנחל הוקמו אהלים ושולחנות ואנשים רצחו במימי הבניאס והודלקו במקום מדורות.

36. הראיות שהוגשו בקשר לסעיפים א(9) ו-א(10) לכתב האישום, הן דו"ח פעולה ת/20. דו"ח זה כולל חלק מהתוכן הנטען, אולם לא הוגשו תמונות מאירועים אלה ואין בידי לקבוע כי הוכח מעבר לספק סביר כי הפעילות התרחשה בתוך תחומי שטח שמורת הטבע.

סעיף א(11) לכתב האישום

37. בסעיף א(11) לכתב האישום נטען כי ביום 30.3.2013 בשעות הצהריים נראתה פעילות של אנשים תחת סככת הצל שהוקמה בחלקה, ואף על גדת הנחל נבנו אהלים ואנשים רצחו במימי הנחל והודלקו במקום מדורות והונחו במקום שולחנות פיקניק.

38. הראיות שהוגשו בקשר לסעיף זה הן דו"ח פעולה ת/21 ותמונות ת/22. בתמונות ניתן לראות אהלים ומכוניות, אולם לא ניתן, בהשוואה ביניהן לבין ת/30, לקבוע מעבר לספק סביר כי מדובר בעצמים המצויים בתוך תחום שמורת הטבע. עם זאת, בתמונה מס' 1 ניתן להבחין, בקדמת האהלים, באנשים הנמצאים במקום, לגביהם כן ניתן לקבוע מעבר לספק סביר, נוכח קרבתם לגדת הנחל, כי מדובר בשטח שמורת הטבע. כאמור, בגדה הצפון מערבית של הנחל - השטח מושא האישומים - אין שביל מסומן. לאור נוכחות המכוניות, המצביעה על כך שנופשים אלו הגיעו למקום באמצעות פתיחת השער בידי מי מהנאשמים, על כן קביעתי היא כי מי מהנאשמים הוביל לשהייתם של אנשים בשמורת הטבע במקום האסור להליכה.

סעיף א(12) לכתב האישום

39. בסעיף א(12) לכתב האישום נטען כי ביום 10.5.2013 הרחיבו הנאשמים את פעילותם העסקית במקום, בשעות אחר הצהריים היתה פעילות מטיילים נופשים בשטח החלקה בסמוך לסככת הצל על גדת הנחל, הוקמו במקום אהלים, הוערה במקום אש וחנו בו רכבי הנופשים וקרוונים שהנאשמים גבו שכר תמורת חנייתם במקום.

40. הראיות שהוגשו לענין זה הן דו"ח פעולה ת/23, תמונות ת/24 ותקליטור ת/33. הסנגור טען כי התאריך המופיע בקובץ הסרטון מעלה ספק סביר, אולם אני דוחה טענה זו, שכן הפקח בלסקי העיד כי הוא צילם את הקובץ והעיד על תוכנו, והסנגור (הקודם) כלל לא עימת אותו בטענה לגבי התאריך המופיע על הקובץ בתקליטור (ראו פרוטוקול 30.12.2015 ע' 52-53, ע' 65 ש' 19 - ע' 66 ש' 13). כן הובאו לעדות זוג נופשים בקרוון באירוע זה. בדקה 3:53 לתקליטור רואים שהקרבה בין הקרוונים לגשר המדידה על הנחל ולנחל עצמו היא כזו, בהשוואה ל-ת/30, שניתן לקבוע מעבר לספק סביר כי הקרוונים נמצאים בתוך תחום שמורת הטבע. הנאשם 2 מגיע למקום בדקה 5:35 לסרטון ועומד עם הנופשים של הקרוונים ועם הפקחים.

41. הנאשם 2 טען כי הוא לא גבה כסף עבור הלינה בשטח, וכי גבה כסף אך ורק בגין השכרת ציוד - גנרטור, שולחן פיקניק וחשמל (פרוטוקול 28.12.2016 ע' 130 ש' 1 - 13). אני דוחה עדות זו. העד מוטי טלמור, נופש בקרוואן בתקליטור, זיהה את הנאשם 2 (פרוטוקול 24.9.2015 ע' 30 ש' 10) והעיד כי התמורה שנדרשה היתה "עבור חניה של הקרוואן..." (שם ע' 31 ש' 16). הנאשם 2 הפנה לכך שמר טלמור ציין גנרטור (ע' 30 ש' 16-21). אולם כמצוטט, מר טלמור מתאר את התשלום כתשלום עבור חניה של הקרוואן. וגברת טלמור אשר העידה אף היא, העידה כי יובל (הנאשם 2) קיבל אותם, וכי "אמרו לנו שזה בסביבת 100 ₪ - 150 ₪ ללילה להיכנס ולהיות במקום ולקבל שירותים של המקום" (ע' 34, ש' 20, ש' 5-6) וכי יובל אמר להם שהם יכולים להעמיד את הקרוואנים איפה שהם רוצים (שם, ש' 16). שני בני הזוג העידו כי הם בחרו את המקום, אולם גב' טלמור העידה כי ליוו אותם פנימה (ע' 36 ש' 14).

42. בסמוך לקרוואן גם ניכרים שרידים של מדורה שהובערה בתחום שמורת הטבע (ת/24, עמוד שני).

43. הנני קובע כי הנאשם 2 ביצע פעילות מסחרית בתחום שמורת הטבע, בכך שהוא אפשר לקרוואנים להיכנס אליה בתשלום ואפשר לאנשים לשהות במקום האסור להליכה בשמורה בתשלום, וגרם לכך שתבער מדורה בתחום השמורה.

סעיף א(13) לכתב האישום

44. בסעיף א(13) לכתב האישום נטען כי ביום 16.5.2013 בשעות הבוקר הוקמו בחלקה בסמוך לגדת הנחל מספר אוהלי נופשים, הוקמו במקום סככת צל ומתחתיה מספר אהלים ובסמוך חנו קרוונים והפועל גנרטור שסיפק לנופשים חשמל.

45. הראיות שהוגשו לענין זה הן דו"ח פעולה ת/25 ותמונות ת/26. בתמונות רואים, בהשוואה למדידה ת/30, כי עומדים אהלים במקום שהוא מעבר לספק סביר בתוך שמורת הטבע. כן רואים כי שוהים נופשים לרבות ילדים על שפת הנחל עצמה ליד גשר תחנת המים, בתחום שמורת הטבע. עוד רואים סככת צל (תמונה 8) עם אוהלים תחתה, שהיא מעבר לספק סביר בתוך תחום שמורת הטבע (ראו המרחק אל המים בעומק של הסככה). אין בידי לקבוע מעבר לספק סביר כי הקרוואנים שרואים בתמונות, או גנרטור, היו בתחום שמורת הטבע באירוע זה.

העדר היתר

46. בסעיף א(16) לכתב האישום נטען כי לנאשמים לא היה היתר למעשיהם. סעיף 30(ד) לחוק גנים לאומיים, שמורות טבע, אתרים לאומיים ואתרי הנצחה, התשנ"ח-1998 קובע כי לא יבצע אדם פעולה המהווה או העלולה להוות פגיעה במשורת טבע - לרבות הצבת שלט, הקמת מבנה או מתקן, והכנסת חומר זר - אלא בהיתר בכתב מאת המנהל. היסוד העובדתי בענייננו בדבר העדר היתר הוא יסוד שלילי: "... די בדרך כלל בכך, שהנאשם לא הציג היתר - או לא טען לקיומו כאשר נתבקש לעשות כן - בעת שהוחשד בכך שאין בידו היתר הדרוש, כדי שהתביעה תצא ידי חובת הראיה בהקשר זה; ובאם לא תובא ראיה נוספת לסתור - תהפוך זו לראיה מספקת לביסוס הרשעה (יעקב קדמי **על הראיות**

חלק רביעי 1708 (מהדורה משולבת ומעודכנת 2009); ראו והשוו ע"פ (נצ') 1432/03 **עוואדה לבנין בע"מ נ' מע"מ נצרת**, פ"מ תשס"ג(2) 817, 825 (2004); רע"פ 7863/04 **עוואדה לבנין בע"מ נ' מדינת ישראל** (27.9.2004); מ"ח 7122/04 **עוואדה לבנין בע"מ נ' מדינת ישראל**, פס' 4 (19.8.2004)). הנאשמים לא הצביעו על היתר מאת המנהל, ודי בכך כדי לקבוע שלא היה לנאשמים היתר (בבחינת למעלה מן הנדרש, הנאשם 1 אף העיד כי אין לו אישור להראות שנתנו לו לעשות פעילות במקום - ע' 154 ש' 20-21, והנאשם 2 סירב לענות לשאלה האם יש לנאשמים היתר, ע' 135 ש' 5-8).

אכיפה בררנית

47. הסנגור הנכבד טען כי בכך שהמאשימה העמידה לדין את הנאשמים ולא את הנופשים אצלם, יש משום אכיפה בררנית. אין מקום לבטל את כתב האישום בגין טענה זו. מקובלת עלי עדותו של הפקח בלסקי, לפיה אכיפה נגד המשתלטים על שטח ועבירה מתמשכת של שנים נמצאת בסדר עדיפות גבוה מאכיפה נגד משפחה שיושבת במקום אסור (לה יש ונותנים אזהרה), או מי שמבעיר אש או מקים אוהל (נגדם מגישים כתב אישום בדרך של בררת משפט; פרוטוקול 30.12.2015 ע' 69 ש' 3-9).

48. כן טען הסנגור להגנה מן הצדק בקשר לעבירה בדבר כניסת רכב לשמורת טבע, מאחר וכלי רכב של רשות שמורת הטבע ורשות המים נכנסים לשטח שמורת הטבע, עובדה שלא היתה לגביה מחלוקת. לא מצאתי מקום לבטל את כתב האישום בעקבות טענה זו: לא בקשר לכלי רכב של רשות שמורת הטבע הנכנסים לשטח השמורה על מנת לאכוף את הדין, ולא בקשר לכלי רכב של רשות המים, כאשר קיים במקום מושא ענייננו תחנת מדידת מים של רשות המים וצוין בתקנון תכנית ת/1068 כי אין ביעוד השטח כשמורת טבע כדי למנוע, בין היתר, בצוע פעולות לפי חוק המים, התשי"ט-1959, חוק מדידת מים, התשט"ו-1955, חוק הפקוח על קדוחי מים, התשט"ו-1955 וחוק רשויות נחלים ומעיינות, התשכ"ה-1965.

סיכום

49. לאור כל האמור הנני קובע, בהתאם לרף ההוכחה בדין הפלילי:

הנאשם 2

50. הנאשם 2 הכניס חומר זר לשמורה, בניגוד לתקנה 4 וסעיף 57(ב) לחוק. הנני מרשיע את הנאשם 2 בעבירה זו.

51. הנאשם 2 הכניס רכב לשמורה בניגוד לתקנה 5 לתקנות ולסעיף החוק הנזכר. זאת, בין אם יש לומר כי בפתיחת השער הוא עצמו הכניס את הרכב, בין אם יש לומר כי הוא עשה זאת באמצעות אחר שלא היתה לו מחשבה

פלילית (סעיף 29 לחוק העונשין, התשל"ז-1977, לו טענה המאשימה בכתב האישום; ראו ביצוע באמצעות אחר לפי סעיף 29(ג)(3) לחוק). בענין העדר מחשבה פלילית של האחרים יוזכר כי אין מחלוקת על כך שלא היה בשטח מושא עניינו שילוט המצביע על שמורת טבע. הנני מרשיע את הנאשם 2 בעבירה זו.

52. לא הוכח כי הנאשם 2 השליך פסולת בשמורה בניגוד לתקנה 7 ולסעיף החוק הנזכר. הובאה עדותו של הפקח בלסקי לפיה נמצא זבל במקום, אולם לא הוכח כי הנאשם 2 השליך אותו או כי אנשים שהנאשמים הכניסו למקום השליכו אותו. הנני מזכה את הנאשם 2 מעבירה זו.

53. לא הוכח כי הנאשם 2 הבעיר אש בשמורה בניגוד לתקנה 9 לתקנות וסעיף החוק הנזכר. אמנם הוכח כי הנאשם 2 השכיר לאחרים מקום בשמורת טבע בו הם הבעירו אש, אך לא הוכח כי הנאשם 2 בעצמו הבעיר אש, או היה מודע בזמן אמת להבערת אש. הנני מזכה את הנאשם 2 מעבירה זו.

54. הנאשם 2 הלך בשביל לא מסומן בשמורה בניגוד לתקנה 10 לתקנות ולסעיף החוק הנזכר. כן גרם לאחרים חסרי מחשבה פלילית לעשות כן, על דרך ביצוע באמצעות אחר (סעיף 29 לחוק העונשין). הנני מרשיע את הנאשם 2 בעבירה זו.

55. הוכח כי הנאשם 2 הקים סככה בתחום השמורה, והוכח כי הוא הביא אחרים חסרי מחשבה פלילית להקים אוהלים בתחום השמורה. מקובלת עלי טענת הסנגור לפיה סככה אינה אוהל, אולם הוא כן "מתקן חניה אחר" בהתאם לתקנה 11 לתקנות. בנוסף, הנאשם 2 הקים אוהלים באמצעות אחרים חסרי מחשבה פלילית (סעיף 29 לחוק העונשין). הנני מרשיע את הנאשם 2 בהקמת אוהל בתחום שמורה (תקנה 11).

56. הובאה עדות של הפקח בלסקי על כך שהוקם רעש מגנרטור, אולם לא הוכח כי הגנרטור היה בשמורה, ועל כן לא הוכחה הקמת רעש בשמורה בניגוד לתקנה 12 לתקנות ולסעיף הנזכר בחוק. הנני מזכה את הנאשם 2 מעבירה זו.

57. לא הוכח כי הנאשם 2 גרם נזק לרכוש הרשות בניגוד לתקנה 13 לתקנות ולסעיף החוק הנזכר. הנני מזכה את הנאשם 2 מעבירה זו.

58. הוכח כי הנאשם 2 עסק ברוכלות בשמורה בניגוד לתקנה 14 לתקנות ולסעיף החוק הנזכר. לא נעלם מעיני כי רוכלות בשמורת טבע מותרת על פי תקנה זו ברשיון לפי סעיף 19 לחוק, אולם הנאשמים לא הצביעו על רשיון לפי סעיף 19 לחוק. הנאשם 1 טען כי במועצה האזורית נמסר לו כי רשיון העסק עבור הקיוסק מאפשר לו להציב אותו בכל מקום בשטח המועצה (ע' 146 ש' 8-9), אולם לא הובא כל עד שמסר לו כאמור, והעיקר הוא, שברי, כפי שרשיון עסק לקיוסק נייד אינו מתיר לאדם להציבו תוך הסגת גבול במקרקעים פרטיים, הוא גם אינו מתיר לו להציבו בשמורת טבע בניגוד לדין. הנני מרשיע את הנאשם 2 בעבירה זו.

59. לא הוכח אי ציטו של הנאשם 2 להוראות הרשות בניגוד לתקנה 15 לתקנות ולסעיף הנזכר בחוק. הנני מזכה את הנאשם 2 מעבירה זו.

הנאשם 1

60. המאשימה לא הוכיחה כי הנאשם 1 ביצע פעולות עת נכח פיזית בתחום שמורת הטבע (למעט טענה בענין נוכחותו בעת המדידה). הנאשמים הצביעו על רשיון העסק עבור הקיוסק, אשר רשום על שם הנאשם 2 יובל (נ/15). אמנם, הוכח מעל לספק סביר כי הפעילות המסחרית שביצועה הוכח, אינה רק של הנאשם 2, אלא גם של הנאשם 1. הנאשם 1 בעצמו העיד כאמור לעיל כי הוא ירד עם הקיוסק יחד עם בנו כאשר זה חזר ממקסיקו בשנת 2009. כאשר נשאל בקשר לאירוע הקרוואנים, לא העיד הנאשם כי מדובר בפעילות עסקית של בנו בלבד, אלא העיד כי הנופשים היו "חברים לא חברים", והתרעם על כך שהפקח לא אמר לו או לבנו שצריך להזיז את הקרוואנים (ע' 148 ש' 9-1). עם זאת, עולה מהתמונות ומהמדידה ת/30 כי השטח הצמוד לנחל חרמון (במרחק משתנה) הוא חלק משמורת הטבע, ואילו המשך השטח, בכיוון ההתרחקות מהנחל, כבר אינו חלק משמורת הטבע. שטח השמורה אינו מגודר, אין שוני ברור בתבליט או בתכסית בין שטח שהוא שמורת טבע ושטח שאינו שמורת טבע. הבדל בין קיום פעילות בידי הנאשם 2 בתוך השמורה או מחוץ לשמורה הוא עניין של מטרים בודדים. נוכח ידיעת הנאשמים את גבולות השמורה, בכך אין כדי לגרוע מהרשעתו של הנאשם 2 בגין פעילות שביצע בתחום השמורה; הדברים נאמרים בהקשר זה, שאין זה ברור מאליו שהנאשם 1, שלא הוכח שהיה נוכח במקום בעת המעשים שהוכחו בקשר לנאשם 2, ידע שהנאשם 2 הציב פעילות דווקא בתחום השמורה ולא מספר מטרים ליד שלא בתחום השמורה.

61. לאור האמור הנני מזכה את הנאשם 1 מהעבירות המיוחסות לו בכתב האישום.

ניתנה היום, י"ח אדר תשע"ז, 16 מרץ 2017, במעמד הצדדים

דניאל קירס, שופט